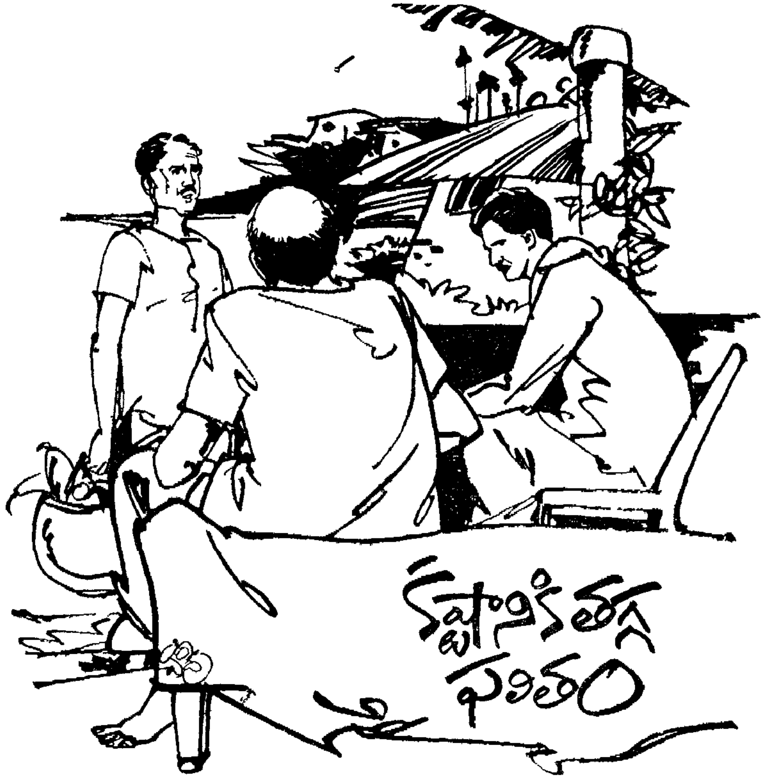

దేవతార్చన ముగించుకొని బయటికి వచ్చాడు పరశురామయ్య పంతులు. భ్రమరాంబాష్టకం పఠించుకుంటూ బయటికి వచ్చిన అతనికి వసారా చివర నుంచున్న గేబ్రియల్ కనిపించేడు.

పరశురామయ్యగారు రాగానే ముందుకి వచ్చి నమస్కరించేడతను. గేబ్రియల్ నమస్కారాలందుకుని తలూపాడుఆయన.

"రమ్మన్నారట బాబుగారూ?"

"అవున్రా. పనిమీదే పిలిపించాను. నీకు పొలమేమీ లేదు కదా?"

"లేదు బాబయ్యా! ఇరవై సెంట్లు పాటిదిబ్బుంది. ఏదో కూరగాయలు పండించుకుంటూ వున్నానండీ!"

"నీ కొడుకు కూడా చేతికి వచ్చేడు కదర్రా."

"అయ్యా."

"వాడిని రామిరెడ్డి ఇంట్లో జీతాని కుంచేవు కదూ?"

"అయ్యా."

"ఉగాదితో పని అయిపోతుంది కదూ?"

యామినీ సరస్వతి

"అయ్యా."

అతని విచారింపులన్నీ ఎందుకో అర్థం కాలేదు.

"ఒరే గేబ్రియల్! నీవు బాగా కష్ట పడతావురా. నీ కొడుకూ అంతే' అయినా మీకు సరిపోవటంలేదురా! తిండిగింజలకే కటకటలాడుతున్నారు కదరా! మీ అమ్మ, నీ భార్య, నీ విధవక్క—దాని కూతురూ ఇంతమంది కూలికి చేసుకుంటున్నా ఏం మిగులుతోందిరా?"

"ఏం మిగులుతుంది బాబయ్యా? రెక్కలు ముక్కలు చేసుకునేట్టు కష్ట పడటం - శ్రమ మరిచిపోయేట్టు తిని నిద్ర పోవటం మిగులుతోంది అంతే!"

"అదేరా నేను చెప్పేదీనూ ఒరే నా మాటొకటి వింటావుట్రా."

"చెప్పండి బాబయ్యా!"

"నాకు అయిదెకరాల బంజరూ, మా తమ్ముడికి అయిదెకరాల బంజరూ గవర్న మెంటువాళ్లు యిచ్చార్రా' అది సాగు చెయ్యాలి. మీరయితే కష్టపడి బాగు చేస్తార్రా. తల్లీపిల్లా తిప్పలుపడితే ఏడాది తిరిగేసరికల్లా బంగారు పండుతుందిరా'"

జవాబు చెప్పలేదు గేబ్రియల్.

"నీవద్ద ఏమీ లేదని నాకు తెలుసు లేరా! వ్యవసాయమంటే మాటలు కాదు. డబ్బుండాలి. అందుకే నీ కొడుకుని అర్జీ రాసివ్వమను. ఎద్దుల జతకి లోన్ యిప్పి స్తాను. సిండికేట్ బ్యాంక్‌లో నీ పేర క్రాప్ లోన్ యిప్పిస్తాను. ఫారం రెప్రి జెంటెటివ్ శేషాద్రిశర్మతో మాట్లాడేను. తక్కువ వడ్డీ - ఖర్చుకి తగినంత ఇస్తారు. వడ్ల ధర విపరీతంగా వుంది. ఏ పంట గింజలు అప్పుడే అమ్మేసి బ్యాంకలో జమకడుతోంటే మళ్ళీ మళ్ళీ యిస్తుం టారు. నాలుగైదేళ్ళు కష్టపడ్డావా నీ కుంటుంబం బాగుపడుతుంది. నాలుగు రాళ్లు వెనకేసుకొని ఏదో ఓ ఎకరం కొను క్కోవచ్చు" అన్నారు పంతులుగారు.

అతని కళ్ళల్లో ఆశలు మెదిలేయి.

అన్నివిధాలా అండ చూపుతున్నాడు. తనదల్లా శరీర కష్టం. అది పుట్టుకనుంచీ వుంది. అంతే' మంచి అవకాశం పిలిచి బాగు పరుస్తున్నాడు మహానుభావుడు అనుకొని "మీ దయ బాబుగారూ!" అన్నా డతను

పరశురామయ్య కళ్ళు గర్వంగా మెరిసేయ్

"మునసబుగారి కాలువనుంచి యాభై గజాల కాలువ తవ్వితే అయిపోతుంది పని. నీళ్ళు జలజలా మన పొలంలో దూకుతాయ్. కష్టపడాలిరా గేబ్రియల్! కష్టే ఫలి అన్నారు. శ్రమపడితేనే పంట ఇంటికొస్తుందిరా' ఈ సంవత్సరం నాకు గుత్త అక్కర్లేదులేరా! పన్ను కట్టుకో చాలు. వచ్చే ఏటినుంచి ఎకరానికి మూడు బస్తాలివ్వు చాలు."

గేబ్రియల్‌కి ఆశ్చర్యంపై ఆశ్చర్యం కలుగుతోంది. అయినా చల్లని ప్రభు వులు గ్రామాధికారులంటే వూరికి తల్లి దండ్రులవంటివారు అనుకున్నాడు.

"అలాగే బాబయ్యా" అని ఆదరంతో అంగీకరించాడు.

"ఒరే యిది గవర్నమెంటువాళ్ళిచ్చిన భూమి. దీన్ని కౌలుకు యిస్తే ఏ తంటా వస్తుందో. అందుకే రాతకోతలు ఏమీ

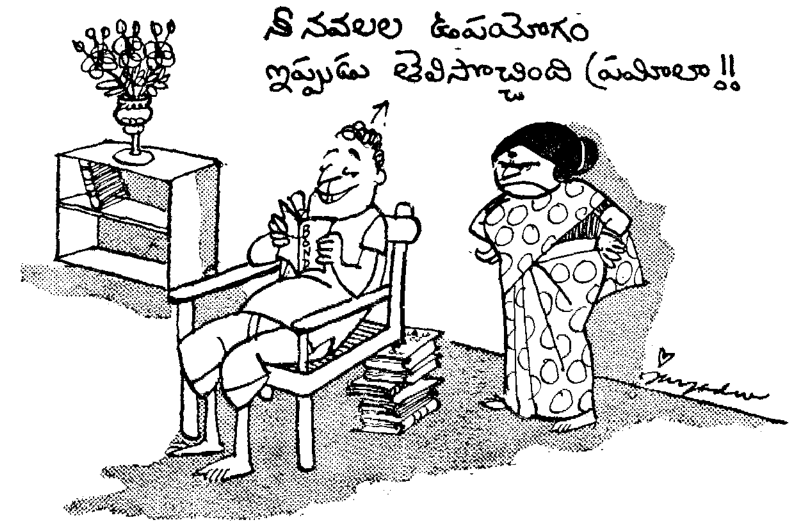

వద్దు. మాటలే."

"బాబయ్యా! మీ మాట చాలదూ! కౌగితాలు కావాలా? మంచి రోజు చూసి పనిచేసుకుంటాను. మీ దయ వుంటే చాలు" అని సెలవు తీసుకున్నాడు.

* * *

గవర్నమెంటు యిచ్చిన డబ్బుతో సుమారైన గిత్తెద్దులు కొన్నాడు. అయిదెకరాలకి మూడువేలు యిచ్చింది సిండికేట్ బ్యాంక్. ఆ డబ్బల్లా అయ్యగారి పుణ్యంగానే భావించేడు గేబ్రియల్.

తొలకరి చినుకులు పడ్డాయ్. నేల మెత్తనైంది. కొడుకుని కాడికట్టుక రమ్మని పొలానికి కదిలేడు గేబ్రియల్. పదెకరాల పొలం. ఎటు చూసినా పొలమే. చుట్టూ సాగుచేసిన భూమి. రైతులు దున్నుకుంటున్నారు. ఈ పొలంలో మాత్రం నిలువెత్తు పెరిగిన జంబుగడ్డి గంటలు గంటలు కట్టి ముదిరిపోయి పశువులకి కూడా కొరకరాని కొయ్యగా తయారైన గడ్డితో పాండవ బీడులాగా ఉంది.

"ఇంత గడ్డిగత్తరా పెరిగిందంటే యిందులో సారం వున్నట్టే" అనుకున్నాడు గేబ్రియల్. అతనితో వచ్చిన భార్యా, అక్క, కోడలు నిరాశగా చూసేరు దీన్ని ఎప్పుడు సాగులోకి తీసుకురావాలా అని.

"ఏమిటే అట్లా చూస్తారు? కొడవలి తీసుకొని కోయండి."

"ఏందయ్యా! దీన్నెట్టా దున్నతావ్?"

"ఒరే ప్రకాశం! మనిషి చదువు కోవాల్రా అంటే వినకుండా పశువులు కాశావు. నోట శుద్ధమైన ముక్క రాదు. ఆదివారంనాడైనా బైబిల్ ముట్టుకొనే యోగ్యత లేదు. చదువుకోంది ఆలోచన పొర్లదు. అంతా బాగా తయారైన పొలం మన కెవరిస్తార్రా? పుట్లు పండుతోంది భూమి. కౌలుకిచ్చే నాధుడెవరు? అయ్యా

గారు దయతలచి యిచ్చారు. డబ్బిప్పిచ్చారు. పశువులు కొనిచ్చారు. సాగు చేసుకుంటే బంగారం పండించవచ్చు. ఆడోళ్ళు కోస్తారు. నీవు బాగా దున్ను. గడ్డి కుప్పగా వేద్దాం. నీళ్ళు రాగానే కుళ్ళ బెడదాం. ఇవి ఎంత ఎరువనుకున్నావ్రా?"

"ఏందోనయ్యా! నాకేం బాగుండ్లా!"

"వెధవ సన్నాసి! పని చేయరా ఫలితం చూస్తావు. చూపుతాను" అని కాలువ తవ్వటం ప్రారంభించేడు గేబ్రియల్. ఆడవాళ్ళు కోతకి వంగేరు. నాగలికి ఎద్దులకి దండం పెట్టుకుని దేముడు లాంటి తండ్రికి మొక్కి కాడి కట్టేడు ప్రకాశం.

చూసేవారికి ఆశ్చర్యకరంగా, వినే వాళ్ళకి కుతూహలకరంగా, శ్రామికులకి మెప్పుకోలుగా, సోమరులకి కన్నుకుట్టుగా పని చేశాడు గేబ్రియల్. కుటుంబంతో పంతం పట్టి పనిచేయించాడతను.

కే పి. కెనాల్లో నీరు వదిలేసరికి పొలం చూసేట్టుగా తయారైంది. కాలువలో నీరు వదలడం తరువాయి పంటకాలువగుండా గలగలా ప్రవహించి వచ్చాయి నీళ్ళు. ఆ సరికే అడ్డకట్టలూ నిలువు కట్టలూ వేసే శారు. పొలం చదును చేశారు. భూమి గుల్లగా దున్నేరేమో నీరు బుసబుస లాడుతూ ఒక్కరోజులో అయిదెకరాలూ తడిసి కంటికింపుగా తయారైంది.

నారుమడి దున్నుతోన్న కొడుకుని చూసి "ఒరే ప్రకాశం. రెండు నెలలకి పూర్వం యిదెలా వుండిందో నే చెప్ప క్కర్లా. పక్కనున్న ఆ అయిదెకరాలూ చెపుతున్నయ్. ఇపుడు చూడరా ఎలా వుందో! ఒరేయ్! తీస్తువుంటే కొండ నైనా పూర్తిగా తీసేసి కదిలించొచ్చురా! మనిషికి సాధ్యం కానిది లేదు. ఎలా అని భయపడి చూస్తూ కూర్చుంటే ఏదయినా అలాగే వుండిపోతుంది. తలపడి పని సాగిస్తే సాధ్యంకానిది లేదు. అంతా భగవంతుని కృప" అన్నాడు.

"అవునే అయ్యా! మీ తరమోళ్ళకి పట్టుదలలు జాస్తి. ఇంతయితదని నే నను కోలేదే!"

గట్టిగా వున్న మట్టి పెళ్ళలని చిదమ గొడుతూ "అవున్రా! మనిషన్నవాడు చేసి చూపించాలి" అన్నాడు గేబ్రియల్.

అందరితో పాటే దమ్ముచేసి నాటు వేశాడు అగ్రికల్చరల్ డిపార్ట్మెంటు వాళ్ళు ఇచ్చిన కొత్త విత్తనాలు ఆర్. పి. 4-14 తెచ్చి నారు పోసి నాటేరు. మన్ను వాసన చూసి యిది బంగారం పండు తుంది అనుకున్నాడు. జింక్ సల్ఫేట్ వేయమంటే వేశాడు. సూపర్ ఫాస్ఫేట్ వేశాడు. పశువుల ఎరువూ పచ్చి ఆకు రొట్టా బాగా వేశాడు.

నాటువేసిన పదిరోజులకల్లా కట్ట వెలితి పోకుండా అతికి బ్రతికి ఆనందం కలిగించింది. గేబ్రియల్కి పొలమే సర్వస్వం అయింది. గట్టున్నే ఒంటి నిట్రాటి పాక వేసుకున్నాడు అతను, నిద్రకి మాత్రమే అతనింటికి వెళుతున్నాడు. పాకచుట్టూ వేసిన జపాన్ ములగ ఏపుగా రోజు రోజుకి విపరీతంగ పెరుగుతూ చల్లదనాన్నిస్తోంది.

సమయానికి కలుపు తీశాడు. పై ఎరువులు వేశాడు. తెగులు చూపితే స్వయంగా మందులు స్ప్రే చేశాడు. రోజులు

నాటిన వాళ్ళ పొలాలు ఏపుగా ఎత్తుగా పెరిగి మనుషుల్ని సవాలు చేస్తున్నాయ్. తనూ అది నాటక పొరపాటు చేశానా అని అనుకుంటున్నాడు గేబ్రియల్. మందులపై మందులు చల్లుతూ ఎరువులు వేస్తూ పొలాన్ని కంటికి రెప్పలా కాచుకుంటూ వున్నాడు.

డిసెంబర్ వచ్చేసింది కుప్పనూర్పిళ్ళయ్యాయి.

గింజలన్నీ ఇల్లు చేరాయి.

"నేసెప్పలా అయ్యా! రేయింబగుళ్లు రెక్కలు ముక్కలు సేసుకుంటే మనకు మిగిలిందేంది? గడ్డి! అదయినా ఎంతుంది, బట్టిగొడ్లకి సాలదు."

కొడుకు నిష్ఠూరాలకి అతను జంకక అప్పు కట్టేడు. వాయిదాకి లోను కట్టేశాడు. వెళ్ళి పన్ను చెల్లించాడు. "ఒరే! నీకేం గిట్టుబడి కాలేదు కదరా! పాపం." అన్నాడు పరశురామయ్య.

"ఈ పంటపోతే ఇక ప్రపంచం మునిగిపోయిందా అయ్యగారు. భూమమ్మను నమ్మినవాడు చెడడు. ఈసారి పండుతుంది. పండిస్తాను" అన్నాడు గేబ్రియల్.

"దేశంలో అంతా నీలాటి రైతులే వుంటే సస్యశ్యామల మవుతుందిరా దేశం" అన్నాడాయన. గేబ్రియల్ ఇంకేమీ అనకుండా సెలవు తీసుకుని వచ్చాడు.

మిగిలిన పదిరూపాయలూ ఆనందంగా తీసికెళ్ళి భార్యకిచ్చేడు.

బాధారహిత ప్రకృతిసిద్ధమైన ఆరోగ్యము మీదే!
స్త్రీల బాధలు ప్రత్యేకమైనవి

లోధ్ర

75 సంవత్సరములకు పైగా
సుఖజీవనమునకు
లోధ్ర టానిక్‌ను
వాడిన స్త్రీలు ఎందరో!

ఉచిత వైద్య సలహాకు
ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన విలాసమునకు
ఈ కూపన్‌ను పూర్తిచేసి మీ జాబుతో పంపండి.

పేరు ______
విలాసము ______
______ PIN ______

కేసరి కుటీరం (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్
రాయపేట, మద్రాసు-14
ఏజంట్లు: శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్ విజయవాడ — సికింద్రాబాద్ — బెంగుళూరు

మూతి మూడు వంకర్లు తిప్పిందామె.

"ఇదిగో ఇలా చూడు! ఇలాంటి పదులు వందలు ఇస్తానే క్రీస్తు దయ వుండాలి." అన్నాడు ధైర్యం కురిసే కళ్ళతో చూస్తు.

* * *

పట్టు విడవని విక్రమార్కుడిలా మళ్ళీ పని ప్రారంభించేడు గేబ్రియల్ చేతుల కష్టం మిగల్లేదు. తినటానికి కూరగాయలు తిండి పెడుతున్నాయ్. వ్యవసాయాన్ని నమ్ముకుని చెడినవాడు లేడు ఆ పంట పోతే యీ పంటపోతుందా అనుకున్నాడు జయ పైరు నాటేడు. క్షణ క్షణంగా పెరుగుతూ వచ్చింది పైరు.

రోజులు గిర్రున తిరిగేయ్ కాలచక్రం ఆగదన్నట్టు.

వందేభై బస్తాల ధాన్యం పండింది. వెంటనే అమ్మేడు సగం ధాన్యం. లోను కట్టేడు మూడు వేలూ! పశువుల లోను వెయ్యీ తీర్చేశాడు పన్ను చెల్లించేడు. పై పై ఖర్చులకి తెచ్చిన తొమ్మిదొందలూ తీర్చేశాడు.

ఇంకా డెబ్భయిబస్తాలకి పైగానే మిగిలేసి తినటానికి వుంచుకుని మిగిలినవీ అమ్మేడు. వచ్చిన అయిదువేలూ భార్య చేతికిచ్చి క్రీస్తు ముందుంచమన్నాడు.

అతని కళ్ళల్లో గర్వం తొణికిసలాడింది. సగం తెలుపూ సగం నలుపుగా వున్న బుట్ట మీసాలు గర్వంగా దువ్వుకున్నాడు. "ఇదిగో బంగారాన్ని పండించేను. అయ్యగారికి నూటపదార్లు దక్షిణ యిచ్చొస్తా!" అని బయల్దేరాడు. ఇంటిల్లిపాదీ సంతోషంగా అంగీకరించారు. తను వేసిన మునగచెట్టు కాయలూ, చేలోపండిన సొరపిందలూ తీసుకుని వెళ్ళమని ఇచ్చింది అతని భార్య.

* * *

గేబ్రియల్ వెళ్ళేసరికి పరశురామయ్యా నాగభూషణరెడ్డి ఏదో త్రీవంగా ఆలోచిస్తూ మాటాడుకుంటున్నారు.

"రా! రా! గేబ్రియల్! నీ మాటే అనుకుంటున్నాం. కొలంబస్ లాంటి వాడివి నువ్వు అందరూ పాడుబడ్డదనుకున్న దాన్లో వజ్రాలు వెలికి తీశావు. ఇదిగో ఇతన్ని చూడు పిరికి వెధవ. ఆ మిగతా అయిదెకరాలూ వేసుకోమంటే జంకిచస్తున్నాడు"

"ఇదంతా మీ చలవే బాబయ్యా! కష్టపడితే పండని భూమి ఏదుంది? చదువు చెపితే రాళ్ళయినా నేర్చుకుంటాయట పండిస్తే పాడుభూములైనా పండుతాయ్."

"అవున్రా మీరంతా కష్టపడతారు. నే నొంటివాడిని. మీలా తిప్పలు పడలేను"

"పోనీ ఆ అయిదెకరాలూ నీవే తీసుకుంటావా?" అడిగేడు పరశురామయ్య నాగభూషణం ఆ మాట అనటంతో.

"వద్దు బాబయ్యా! ఆశకి అంతుండాలి! ఈ అయిదెకరాలూ పండించుకుంటే చాలు. మా వాడూ ఇప్పుడలాగే అన్నాడు. ఉన్నదంతా కావాలని కావలించుకొనే బదులు ఉన్నది కాస్తా బాగుచేసుకొంటే చాలు అన్నానయ్యా!"

"అయినా నీవు గట్టివాడివిరా! సాధిస్తావు" అన్నాడుఉబ్బేస్తూ పరశురామయ్య.

జవాబు చెప్పలేదు గేబ్రియల్.

"అయితే నీ కింకా పొలం అక్కర్లే

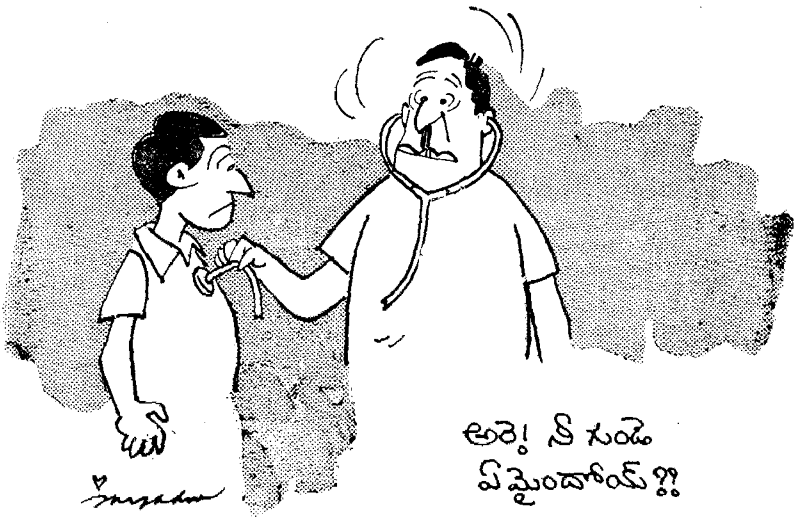

దట్రా!"

"వద్దండీ!"

"ఒరే రెడ్డీ! నీకూ ఆ పొలం అక్కర్లేదట్రా!"

"ఎందుకండీ నాకు! అంత కష్టపడి సాగుచేస్తే ఏం మిగులుతుందో! సాగైనదైతే ఫరవాలేదు. అసలు దీనికి ట్రాక్టరు దున్నించటానికే బోలెడవుతుంది. పోనీ సాగయింది యింకొకరి పొలం చూసుకొంటాను."

రెండు నిమిషాలు నిశ్శబ్దంలో గడిచిపోయాయి.

"ఇదిగో గేబ్రియల్! నాదో మాట వింటావా?"

"చెప్పండి బాబయ్యా!" అన్నాడు వినయంగా.

"నీవూ నీ కుటుంబమూ అంతా బాగా కష్టపడేవాళ్ళే. ఇంకో సంవత్సరం కష్టపడితే అదీ బాగవుతుంది. ఎవరయినా చేసేవాడికే పని చెపుతారు. బండ కేసుకున్న వాడినెవరూ ఏం చేయలేరు. నా మాట విను" అని ఓ క్షణం ఆగి "ఆ అయిదెకరాలూ నీవే సాగుచెయ్! కాదంటే దానికయ్యే ట్రాక్టరు ఖర్చు నేను భరిస్తా. కాలువ కొత్తగా తవ్వాలి కదా. నేనే తవ్విస్తాను. నీవూ కష్టపడతావు. నాకు తెలుసు. దాన్లోనూ వుండేది మన్నే! పండేదీ బంగారే! కాదంటే మరో ఏడాది కష్టపడాలి. అదీ అక్కర్లేదు, ఆరు నెలలు చాలు. ఈ పొలం వీడికిచ్చివేస్తాను. అది నువ్వు తీసుకో!

నువ్వు కష్టపడతావు. పండిస్తావు. నీలాంటి రైతులుంటే పొలాలు సస్యశ్యామలాలు అవుతాయ్. ఊరు బాగుపడుతుంది పల్లె బాగవుతే దేశం బాగవుతుంది. నీలాంటివాళ్ళే దేశానికి వెన్నెముకలు. నీ శ్రమకు తగ్గ ఫలితం నువ్వు సాధిస్తావు.

నా మాట విను! ఆ పొలం తీసుకో!"

నివ్వెరపోయిన గేబ్రియల్ తలూపేడు, మట్టి చేసుకున్న చేతుల్ని కడుక్కునే శక్తిలేక!

★